

Mimica in njeni stari ljudje

Najbrž v Ilirski Bistrici in okolici ni nikogar, ki ne bi poznal Mimice. Še zdaj, kljub temu, da je upokojena, s posebnim žarom pripoveduje o tem, kako so se na vsemogoče načine trudili, da bi pomagali ljudem, ki so se v stiskah obračali nanjo in na sodelavke. Včasih se je zdelo nemogoče in nerazrešljivo, a marsikaj je uspelo. Kakor bi bilo danes se spominja začetkov ustanavljanja skupin starih ljudi za samopomoč v domačem okolju. Njeni spomini in veselje, s katerim še zdaj hodi v skupino, bodo morda komu vzpodbuda na njegovih začetkih, ki so včasih polni najrazličnejših ovir.

Prizna, da je bilo njeno profesionalno delo tesno povezano s privatnim življenjem. Pa ji tega ni žal. Le zdaj, ko nima več službenih obveznosti se ji zdi, da je prav, da domače malo razvaja, da kaj dobrega skuha in gre na sprehod.

Povej nam, kako je nastala prva skupina za samopomoč v vašem okolju? Kako pravzaprav ideja o skupini, v katero bi zahajali stari ljudje, nastaja in dozoreva v voditelju?

Prva zunanja skupina je nastala v Bistrici. Ustanovljena je bila novembra leta 1989. Začeli sva skupaj z Natašo, ki je vedno rada delala malo drugače.

Stari ljudje si želijo obiskov. Imajo razne stiske, potrebe. Vendar na teren, oziroma na obisk k starim ljudem nismo mogle iti »kar tako«, brez razloga. V našem kraju še ni bilo doma upokojencev, ljudje pa so bili željni druženja. Tako sem začela razmišljati o skupini.

Vzpodbude za tak način dela sem dobila tudi pri dr. Ruglju, ki je nas, terapevte, vedno nagovarjal, da naj delamo tudi tako, da ljudi povezujemo v skupine. O tovrstnem delu je takrat govoril tudi dr. Ramovš.

Prvič sem se s tovrstno skupino srečala v Izoli, ko sem se seznanila s potekom srečanj v izolskem domu in zdelo se mi je, da bi lahko tak način uvedli tudi v našem okolju. V skupino naj bi bilo zajetih večje število starih ljudi.

Pozanimali smo se, kdo so starejši ljudje v bližini centra Bistrice. Nekateri so ponudbo takoj sprejeli, drugi so bili bolj skeptični. Spomnim se gospe, ki je rekla, da nas bo prišla pogledat, potem bo pa premislila. Na začetku smo imele tremo tudi voditeljice in na vsako srečanje smo se zelo temeljito pripravljale, tako kot sam prostor, cvetje na mizi, »gradivo« in temo pogovora ... Direktorica nas je pri delu podpirala in vzpodbujala.

V Bistrici je v naslednjem letu nastala nova skupina in sicer v Trnovem. Voditeljice se rade tega spominjamo. Prostore so nam uredili v glasbeni šoli, kjer imamo celo klavir. Pridružili so se štirje moški. Bilo nam je prijetno. Večinoma smo bili člani kmečkega porekla. Zelo smo se povezali med seboj, se obiskovali. Pa so žal nekateri že umrli.

Naslednja skupina deluje na Velikem Brdu? Kako da ravno tam?

Ko sem pred nekaj leti sodelovala pri popisu prebivalstva, sem si tudi za lastno evidenco napisala nekaj podatkov in ugotovila, da je v našem okolju precej starejših ljudi. Vasica je na meji s Hrvaško. Ljudje iz te

vasice so bili zelo odmaknjeni od cerkve, trgovine; živeli so nekako zase. Ko sem prišla mednje z idejo o skupini, se je vse pričelo hitro odvijati, kot bi v vasi nekaj zaživelo. Pravzaprav je šlo vse čisto od začetka. Dobili smo prostor v stari, opuščeni osnovni šoli, ki smo ga morali urediti. Prebelili smo, položiti topli pod, stole pa nam je priskrbel župnik iz Jelšan. Ta prostor se sedaj uporablja tudi za verouk.

V začetku je na srečanja skupine hodilo okrog sedemnajst vaščanov. To smo prepevali! Zbrani smo bili namreč sami dobri pevci.

Ta skupina je bila v kraju nekaj novega, posebnega, povezala je vse ljudi.

Res je. Počasi smo pričele vključevati tudi mlajše člane krajevne skupnosti. Danes je celotno šolsko poslopje urejeno in obnovljeno, da je veselje! Veliko se je premaknilo v teh letih.

Letošnje leto je vsa vas »živela« za pusta. Tu so od nekdaj poznane posebne maske, ki jih danes zna izdelovati le še ena ženica. Ljudje so se potrudili, poiskali maske ali pa po pripovedovanju izdelali nove, oživeli celoten pustni obred. Naredili so pravo rajanje, na katerem so skuhalo štruklje po stari navadi. Od takrat vas drugače živi. Sicer pa je to vas, ki je približno sedem kilometrov oddaljena od Jelšan. Cesta je asfaltirana, vendar pa velik avtobus še vedno ne more do vasi.

Kako skupina deluje sedaj, po tolikih letih srečanj? Se ljudje ne naveličajo, se srečanja ne »izpojejo«, ali ta začetna energija ne pojenja?

Ne. Še vedno se srečujemo ob sredah. To je večer, ko se ljudje odpovedo televiziji. Ženske poskrbijo, da je prostor očiščen in, da je pozimi v njem prijetno toplo. Seveda, stvari ne tečejo kar same od sebe. Ker nimam sovoditeljice, vsak moj izostanek pomeni, da srečanje odpade.

Zelo rade pa gremo na krajše izlete. Enkrat letno obiščemo Lipico, Postojnsko jamo, Mašun ... Četudi so to bližnji kraji, marsikatera med nami še ni bila tam.

S posebno naklonjenostjo in ljubeznijo govoriš o teh krajih, vaseh ... So ti pri srcu?

Res so mi blizu. Tudi rojena sem v tistem koncu. Doma sem iz Mokračin. To je vasica ob meji. Z vasmi na drugi strani meje smo bili zelo povezani. Bilo nas je osem otrok, sedem sester in brat.

Zdaj si že dalj časa v Bistrici?

Triintriideset let. Vedno pa sem si želela biti socialna delavka oziroma nekdo, ki se ukvarja z ljudmi. Naneslo je, da so iskali na občini pomoč pri socialni službi. Bila sem Jožetova pomočnica ... Dodiči. Študirala sem na višji upravni šoli. Kasneje pa so me premestili na njegovo delovno mesto. Kasneje sem končala še Višjo socialno in specializacijo za delo s starejšimi ljudmi.

Ves čas sem delala na CSD-ju. Vmes sem bila celo direktorica, pa sem ugotovila, da nisem ravno za te stvari.

Biti socialna delavka ni zgolj poklicna odločitev, pač pa je to neke vrste stil življenja, ki pa je pri tebi izrazito povezan s starimi ljudmi. Očitno imaš tudi poseben dar za delo z njimi.

Najbrž res. Vzgojena sem v duhu, da je treba starejše ljudi spoštovati. S staro mamco sem celo spala v isti sobi. Česala sem jo in ji pomagala pri raznih opravkih. Imela je spoštljivo mesto v družini. S tem sem živela in tudi svoje otroke sem želela vzgojiti tako. Mislim, da mi je uspelo.

Potem pa ... vse življenje sem delala s starejšimi ljudmi. Nameščala sem jih po domovih. Vsaj enkrat letno sem šla v Sežano in tam delala v skupini. Vsi iz naše okolice so se zbrali v eni sobi, ko sem prišla na obisk. Povsod so me poznali.

Kdaj ti je bilo težko?

Spomnim se trenutkov ob odhodu starih ljudi v dom upokoencev. Ljudje so vedeli, da odhajajo, in da se ne bodo več vrnili, večinoma ne. In so se pripravljali in pripravljali. Velikokrat so me dogodki močno ganili in pretresli. Najtežje je bilo, ko so se zakonci morali ločiti. Eden je odšel v dom, drugi pa ostal doma. Največkrat zaradi denarja. Ljudje so bili močno navezani na zemljo in niso se smogli sprijazniti, da bi s svojo zemljo plačali oskrbnino. Trudila sem se, da bi jim te trenutke olajšala.

V Ilirski Bistrici dolgo časa nismo imeli svojega doma. Naši občani so bili v številnih drugih krajih, včasih zelo oddaljenih, kar je njihove stiske še povečevalo.

Socialne delavke smo se zelo zavzemale za to, da bi vendarle dobili svoj dom. To je čisto nekaj drugega, ko kljub vsemu, ljudje ostanejo vendarle v svojem kraju, med svojimi ljudmi.

Na Bistriškem imate kar nekaj zunanjih skupin, že od vsega začetka pa tudi skupine v Domu upokoencev. Mreža torej dobro deluje?

Vsaka skupina je sicer nekaj svojstvenega, deluje samostojno, vendar se povezujemo. Vsako leto pripravimo srečanje vseh bistriških skupin, da se ljudje med seboj spoznajo, pogovorijo. Pomembne so povezave med zunanjimi in domskimi skupinami. Marsikomu ta

srečanja pomagajo k lažjemu odločanju in odhodu v dom, saj ne odide med neznane ljudi, pač pa med dobre znance. To srečanje navadno pripravimo v enem od gostišč. Sprva smo jih pripravljali v domu, pa smo ugotovili, da je bolje, če so v drugem okolju.

Vsako leto se naše skupine srečajo v Lipici. To so res prisrčna srečanja, iz katerih kar veje pozitivna energija.

Skupine so tisti del prijetnih obveznosti, ki jih ob upokojitvi nisi predala drugim. Ostajaš voditeljica.

Vsako skupino bi težko zapustila. V vseh teh letih se med ljudmi spletejo nevidne niti, ki nas trdno povezujejo. Če bi mi v začetku kdo rekel, da bom hodila na skupine 13 let, bi mi težko verjela. A leta tako gredo. In ne predstavljam si, da ob sredah ne bi šla na Brdo.

Te skupine povezujejo ljudi tudi izven planiranih srečanj. Ljudje si med seboj bolj pomagajo, se pogosteje družijo.

Pa vendarle, veliko službenih obveznosti so nadomestile nove, drugačne, prijetne dolžnosti.

Kot socialna delavka sem bila veliko zdoma. Seminarji, izobraževanja ... in vedno nekaj slabe vesti do svoje družine. To skušam zdaj nadoknaditi. Zdaj sem bolj gospodinja. Ukvarjam se s kuhanjem. Prijeten občutek je, ko se družina za kosilo zbere skupaj. Še vedno pa mi za vse želje zmanjkuje časa. V vseh stvareh postane človek z leti bolj počasen. Vse, kar sem včasih naredila mimogrede, zdaj potrebujem več časa.

Še vedno pa me vleče k branju večinoma strokovne literature. Kar škoda se mi zdi časa za lahkotno branje. Pogosto prebiram knjigo o realitetni terapiji, da si utrjujem znanje. Tudi v knjigi Otrok, ki se je igral z luno, vedno odkrijem kaj novega.

Zdaj si vzamem tudi čas zase, ker se je z leti nabralo kar nekaj zdravstvenih težav. Na sprehode v naravo moram in rada hodim. Moram nekaj narediti tudi za svojo starost. Če jo bom dočakala, si želim, da bi bila lepa. Mislim, da je naša generacija tista, ki bo morala sama poskrbeti zase. Mladi ne bodo imeli časa. Sami se bomo morali povezati med seboj. Tega bi se morali začeti zavedati. ●

